

Četrdeset godina Ratne mornarice, pomorstva i rečnog brodarstva SFRJ

Admiral
BRANKO MAMULA

*Mornarica Narodnooslobodilačke vojske
Jugoslavije predstavljala je značajnu
snagu ukupne političke i vojne strategije
našeg NOR-a i revolucije*

Govor saveznog sekretara za narodnu odbranu admirala Branka Mamule u Podgori, 10. septembra 1982. godine, povodom 40-godišnjice stvaranja i razvoja Ratne mornarice, pomorstva i rečnog brodarstva SFRJ

Odavde, iz legendarne Podgore, podno partizanskog Biokova, iz kolijevke prvih Titovih mornara, pozdravljam sve pripadnike Ratne mornarice, sve radne ljude našeg pomorstva i rječnog brodarstva, cio narod slobodarskog jadranskog primorja od Kopra do Bojane, i čestitam svima ovaj naš zajednički jubilej. Za sve nas ovo je prilika da se s najvećim uvažavanjem okrenemo historiji i borbenim pomorskim tradicijama kao neiscrpnom vrelu iskustava i pouka, ali i snažnom podsticaju za najšire angažiranje u izgrađivanju zajedničke budućnosti, u kojoj će sve više dolaziti do izražaja i sudbinska vezanost Jugoslavije i njenih naroda i narodnosti s morem i za more. Koristim se ovom svečanom prilikom, koja slikovito izražava kontinuitet revolucionarnog rasta i razvoja Ratne mornarice, da ispod ovog lijepog spomenika, što nas snažno podsjeća na borbe i pobjede mornara, najsrdačnije pozdravim ovaj naš jedinstveni stroj vojnika općenarodne odbrane, sastavljen od preživjelih prvoboraca legendarnog Prvog mornaričkog odreda, novo-proizvedenih oficira i najmlađe generacije pitomaca. Vama ratni-

cima, koji ovdje simbolično predstavljate sve borce i starješine Mornarice NOVJ — sastavljene od sinova i kćeri naših naroda od Ulcinja do Kopra — čestitam na sjajnim pobjedama izvojevanim u surovom rvanju s daleko nadmoćnijim i tehnički opremljenijim neprijateljem na našem širokom morskom i obalskom prostoru, a predstavnicima generacija starješina koje dolaze na čelo budućih branilaca našeg mora i rijeka stavljam na srce riječi maršala Tita koje je one davne 1946. godine uputio pripadnicima Jugoslavenske ratne mornarice: »Tražim od vas da budete čuvari onih slavnih tradicija naše mornarice, naših mornara koji su skoro goloruki narsrtali na oklopne, čelične neprijateljske lađe, da te tradicije prenosite na buduće generacije, na naraštaje koji dolaze.« Za ratnike ove riječi Vrhovnog komandanta veliko su priznanje, za mladu generaciju snažan podsticaj i obaveza, a za sve nas zavjet da čuvamo tekovine borbe za nacionalno i socijalno oslobođenje koje je i na jadranskim prostorima, kao i u drugim krajevima naše domovine, plaćeno krvlju i patnjama stotina hiljada Jugoslavena.

Ovu manifestaciju, u nas popularno nazvanu Dan mornarice, obilježavamo kao svejugoslavenski praznik svih vojnika naše odbrane s mora i rijeka, svih ljudi koji plove, grade brodove i osiguravaju plovidbu, svih građana jadranskog područja. On je za nas i dan sjećanja na bitke i pobjede, na radovanja i ratne tuge, na žrtve date u općenarodnoj oslobodilačkoj borbi na otocima i u primorskom pojasu, širom Dalmacije, Istre, Crnogorskog, Hrvatskog i Slovenačkog primorja. Ta borba je od ustaničkih dana do završnih operacija za oslobođenje zemlje imala općejugoslavenski karakter i veoma istaknuto mjesto i značaj u titovskoj koncepciji NOR-a na cijelom jugoslavenskom prostoru. Procjena rukovodstva KPJ o mogućnosti pokretanja i uspješnog vođenja svenarodne borbe i otpora i u ovom osobenom ambijentu temeljila se na dubokoj vjeri u snagu partijskih organizacija, koje su duž obale imale preko 1.700 komunista i dvaput toliko skojevaca, na punom povjerenju u radničku klasu, uporišta Narodnog fronta i rodoljubivo stanovništvo primorja, na životvornost slavnih pomorskih tradicija. Razmah borbe ubrzo je pokazao ispravnost takve procjene i sav značaj pomorskog vojišta i njegovih neiscrpnih ljudskih i materijalnih potencijala. Proleterski centri duž obale, planine od Orjena do Učke, brojni otoci i uvale, bili su i ostali partizanska zborništa i utočišta i neugasivi svjetionici koji su osvjetljavali puteve borbe, a more i primorje poprište hiljada akcija koje su činile jedinstven mozaik borbe naroda odlučnog da, u okviru nove državne zajednice i prvi put u svojoj historiji, postane gospodar mora, obale i otoka. Sama isti-

na da se partizanski rat na ovom prostoru, sa svim, veoma odlučnim i maštovitim vrstama otpora koji su ga pratili, postepeno širio duž cijele obale i zahvatao sva njezina područja — bila je očit dokaz da se KPJ i oružane snage revolucije bore za cjelinu i cjelokupnost Jugoslavije, ne priznajući otuđenje obale, otoka i mora, kao što nisu priznale ni druge podjele zemlje od strane okupatora. Rezultati te svenarodne borbe obezbijedit će novoj Jugoslaviji izlazak na Jadran svojim punim etničkim i prirodnim granicama, za što se moralo dugo boriti i podnijeti ogromne žrtve. Oni su potvrdili ispravnost i osobenost strategijskog koncepta NOB-a u kojem se od početka odlučno zagovarao stav da se narod i u ovako specifičnom ambijentu i u najtežim vojno-političkim uvjetima može uspješno suprotstaviti daleko nadmoćnijem i tehnički superiorinijem neprijatelju.

Kao rezultat širine NOB-a u cijeloj Jugoslaviji, a pogotovu razmaha partizanskih akcija na moru i uopće masovnog učešća stanovništva priobalnog i otočnog pojasa u oslobodilačkoj borbi, u jesen 1943. godine stvorena je Mornarica NOVJ, koja od početka predstavlja značajnu snagu naše ukupne političke i vojne strategije, a oružana borba dobiva i prijeko potrebnu pomorsku komponentu. Ona je u vrijeme odbrane Visa i, posebno, boravka vođstva revolucije na njemu, izrasla u realnu snagu koja je povezivala sve ratujuće činioce na jadranskom prostoru i snage NOV i PO Jugoslavije sa savezničkim snagama u Italiji, vidno utičući na tok i ishod NOR-a i značajno doprinoseći međunarodnoj afirmaciji nove Jugoslavije i njezine oslobodilačke borbe.

O doprinosu koji je narod s otoka i iz širokog primorskog područja dao u zajedničkoj borbi govori podatak da je oko 130.000 boraca NOVJ bilo porijeklom iz ovih krajeva i borilo se širom Jugoslavije, od kojih mnogi na moru, otocima i obali.

*U završnim operacijama Jugoslavenske armije
Mornarica je snažno podržavala njeno izbijanje
na zapadne granice naše zemlje*

Učestvujući u završnim operacijama Jugoslavenske armije za oslobođenje zapadnih krajeva zemlje — od Kvarnera, preko Istre i Slovenačkog primorja do Trsta — Mornarica je snažno podržavala izbijanje naših oružanih snaga na zapadne granice i stvaranje uvjeta za ostvarivanje punog etničkog integriteta ovih jugoslavenskih krajeva, što je bio san mnogih generacija. Tada je naša mornarica,

na kraju svog slavnog borbenog puta od Podgore do Trsta, u svom sastavu imala preko 16.000 boraca i 500 brodova i čamaca, što je u sadejstvu sa kopnenim snagama bio odlučujući činilac u bitkama za Jadran. Ovdje treba reći da su uloga i značaj mlade mornarice i njenih snaga u svakoj fazi bitke za Jadran, a naročito u završnim operacijama, bili veći od broja njenih boraca i ratnih brodova sigurno i zato što su njezini borbeni sastavi uvijek i u svakoj akciji bili podržani od mještana vještih i hrabrih na moru, i okruženi nepodijeljenom ljubavlju naroda iz čijih su njedara rođeni. Taj duboko klasni i narodni karakter Mornarice NOVJ, visok borbeni moral i ispoljeni heroizam njenih boraca i jedinica, dragocjena iskustva stečena u borbi i titovska snaga partizanske taktike na moru — ostali su nepresušni izvor nadahnuća novih generacija i njihovog angažiranja u poslijeratnoj izgradnji Ratne mornarice, koja je uvijek imala i dalje ima veliki značaj u strategijskoj koncepciji vođenja općenarodnog odbrambenog rata.

Moram istaći da su suvremena kretanja u međunarodnim odnosima nepovoljna, čak zabrinjavajuća, i da ozbiljno ugrožavaju mir u svijetu. Osnovno obilježje situacije je daljnje zaoštavanje političkih i ekonomskih odnosa i pojačana trka u naoružavanju između velikih sila i blokova. Kao važan strategijski faktor javljaju se ekonomski pritisci, blokade i pokušaji privrednih lomova zemalja suprotnog bloka i njemu prijateljskih zemalja. Postavlja se kao cilj izmjena globalnih odnosa, kako u naoružanju, tako i u sferama uticaja u svijetu, i pregovori s pozicije jačega. Važeće vojno-političke doktrine velikih sila i blokova su kao nikada do sada suprotstavljene jedna drugoj. Nema izgleda da će u dogledno vrijeme doći do poboljšanja međunarodne vojno-političke situacije, dapače treba očekivati daljnja zaoštavanja ekonomskih i vojno-političkih odnosa.

Uporedo s jačanjem vojnog faktora i primjenom politike sile sve se više podstiču i sprovode i drugi oblici ugrožavanja bezbjednosti pojedinih zemalja, uz angažiranje unutrašnjih neprijatelja. Takav odnos i pojačano konfrontiranje velikih sila i blokova na globalnom planu negativno se odražava na situaciju u pojedinim kronično kriznim regionima i ratnim žarištima kao što su Bliski i Srednji istok, jug Afrike i jugoistočni dio Azije, Srednja Amerika i druga. Permanentna bliskoistočna kriza ponovno je dovedena do usijanja, što je rezultiralo novim ratnim konfliktima. Izraelska agresija na Liban i palestinski narod naočigled čitavog svijeta izvrgla se u strašan genocid nad Palestincima, koji su ostali sami, prepušteni na milost i nemilost agresoru. Zahvaljujući hrabrom otporu

palestinskih boraca i akcijama nesvrstanih zemalja u Ujedinjenim nacijama, izbjegnut je potpun masakr naroda u Bejrutu, gradu koji je pretvoren u ruševine. Međutim, palestinska oslobodilačka armija, usprkos hrabrom otporu, političkoj i moralnoj pobjedi u petom izraelsko-arapskom ratu, morala je da napusti to svoje utočište. Pokazalo se i u ovom novom ratu na Bliskom istoku da se u otporu agresoru može sigurno računati samo s vlastitim snagama. Ta nova lekcija još jedanput snažno potvrđuje ispravnost titovske strategijske koncepcije oslonca na vlastite snage.

Kriza na Bliskom i Srednjem istoku odražava se na čitavo mediteransko područje

Kriza na Bliskom i Srednjem istoku odražava se na čitavo mediteransko područje, pa i na područje jadranskog bazena, koji je sastavni dio tog geostrategijskog prostora. O toj činjenici mi moramo voditi računa i poduzimati odgovarajuće mjere.

Narodi Jugoslavije imaju gorko iskustvo, budući da je naš geostrategijski položaj u prošlosti često bio objekt agresije, s ciljem da se korigiraju strategijske pozicije na ovim prostorima i ovlada objektima na jugu Evrope i u Sredozemlju. Na realnu opasnost po mir u ovom regionu, a time i po bezbjednost naše zemlje, ukazuje i činjenica što na Mediteranu i užem području južноеvropskog vojišta blokovske i međusobno oštro suprotstavljanje grupacije danas broje preko milion vojnika, najmanje 6.000 suvremenih tenkova, preko 1.000 borbenih aviona i 300 ratnih brodova. Ovu situaciju dalje pogoršavaju najavljeno instaliranje krstarećih raketa, ulazak Španije u NATO, pojačani pritisci na pojedine priobalne zemlje i drugo.

Uz sve to danas se vodi organiziran, širok i perfidan specijalni rat koji svojim stvarnim razmjerama i mogućnim posljedicama predstavlja oblik ugrožavanja bezbjednosti SFRJ. Takav rat je utooliko opasniji ukoliko bi se stvorila mogućnost da spoljne snage nađu u zemlji uporišta, odnosno ukoliko mu, svojim subjektivnim slabostima, nedosljednošću i neodgovornošću u ostvarivanju strateških opredjeljenja naše revolucije i labavljenjem jedinstva i zajedništva, ostavljamo prostor za djelovanje i ugrožavanje naše bezbjednosti i teritorijalnog integriteta.

Naša zemlja je snažno privržena titovskoj politici mira i ravnopravne međunarodne suradnje. Posebno smo zainteresirani za dobre odnose s našim susjedima. To su dvije konstante u našoj spoljnoj

politici još iz vremena drugog svjetskog rata i neposredno poslije njega do danas. Naši odnosi sa zapadnim susjedom, Italijom, s kojom nas povezuje ne samo Jadransko more već i mnogi zajednički interesi, primjer su dobrosusjedstva i obostrano korisne suradnje zasnovane na principima miroljubive koegzistencije, odluka i duha Helsinkija.

Uporedo sa upornom borbom za miroljubivo rješavanje svih otvorenih problema među narodima i državama, za trajan mir u našem regionu i šire, mi smo morali stalno jačati i dograđivati našu odbrambenu sposobnost kao sastavni dio naše ukupne strategije mira. Historijska inspiracija i osnova izgradnje naše općenarodne odbrane i društvene samozaštite u čitavom poslijeratnom periodu bila su nam i ostala iskustva NOR-a i revolucije i dostignuća našeg društvenog razvoja na samoupravnim osnovama.

Visoka odbrambena i samozaštitna sposobnost zemlje, izgrađena osloncem na vlastite snage, jedna je od najkrupnijih tekovina našeg poslijeratnog socijalističkog razvoja. To je rezultat ogromnih napora koje su strpljivo i predano ulagali radni ljudi i građani, narodi i narodnosti naše zemlje sa SKJ na čelu, svjesni da samo jedinstveni i odlučni možemo odbraniti vlastitu nezavisnost i slobodu. Među najveća dostignuća u izgradnji i jačanju ukupne odbrambene moći naše zemlje svakako spada dostignuti visok stepen podruštvljavanja odbrambeno-samozaštitnih poslova na osnovama osobene Titove koncepcije.

Postigli smo visok stepen organiziranosti i pripremljenosti sistema općenarodne odbrane i društvene samozaštite za uspješno funkcioniranje u svim, pa i u najtežim, ratnim uvjetima. U okviru raznovrsnih oblika borbe i otpora obuhvatili smo ogroman broj radnih ljudi i građana, organizacija i institucija. To će svakom agresoru koji bi posegao na našu slobodu i nezavisnost nametnuti takve teškoće koje on neće biti u stanju da savlada bez obzira na njegovu brojnost i opremljenost.

Organizirali smo, naoružali, opremili i pripremili milionske oružane snage, koje se nalaze na takvom stepenu borbene efikasnosti koja im garantira uspješno suprotstavljanje najmodernije naoružanim armijama. Najveći dio opreme i naoružanja proizveden je u domaćoj industriji, od naših stručnjaka, a izvozom opreme, naoružanja i usluga ostvarujemo sredstva za uvoz onog naoružanja koje još ne možemo ili koje nije racionalno u malim serijama proizvoditi. Time smo nedvosmisleno pokazali da smo u stanju da tehničko-tehnološki uspješno pratimo sve zahtjeve modernizacije oružanih snaga u skladu s promjenama koje nameću suvremeni rat

i oružana borba. To je, nema sumnje, značajan preduvjet naše sveukupne pripreme za vođenje dugotrajnog općenarodnog odbrambenog rata, ako nam on bude nametnut. Ali, najveći kvalitet naših oružanih snaga čine ljudi, politički opredijeljeni za samoupravni socijalizam, moralno čvrsti, jedinstveni, odani historijskim interesima radničke klase, obučeni i borbeno spremni.

U svemu tome je najvažnije da smo izgradili visoku odbrambeno-zaštitnu svijest radnih ljudi i građana, svih naroda i narodnosti i naše mlade generacije, koja je izrasla u prvorazrednu materijalnu i duhovnu snagu naše odbrane i samozaštite. Nema te sile koja je u stanju da nas pokoleba u uvjerenju da smo spremni i sposobni da se sami borimo i izborimo za svoju slobodu i nezavisnost. To moraju imati u vidu svi naši neprijatelji, a s tom činjenicom mogu bez ikakvih nedoumica računati i naši mnogobrojni prijatelji u svijetu.

U sklopu izgradnje cjelovitog i jedinstvenog sistema općenarodne odbrane i društvene samozaštite i na jadranskom pomorskom vojištu postigli smo izvanredne rezultate:

- izgradili smo takve pomorske snage koje po svojim manevarskim i borbenim karakteristikama garantiraju efikasnu odbranu našeg obalnog mora i pomorskih komunikacija;
- brojnim i raznovrsnim snagama obalske odbrane uspješno prekrivamo i kontroliramo svaku stopu našeg otočja i obalnog područja;
- naša brodogradnja je dostigla takav stepen tehničko-tehnološke razvijenosti koja joj omogućava da Ratnu mornaricu i naše brodarstvo u cjelini opremi najsuvremenijim plovnim objektima;
- naše pomorske tradicije i uopće obrazovanje i vaspitanje pomoračkog kadra na školama i fakultetima u Ratnoj mornarici i u društvu omogućavaju nam da i u novim društvenim i tehnološkim uvjetima stvaramo takve pomorce koji su po svojim sposobnostima, hrabrosti i umješnosti uvijek bili nadaleko čuveni.

Sve ovo, uz vrlo razvijenu infrastrukturu, povoljne prirodno-geografske uvjete i izgrađene ostale elemente sistema općenarodne odbrane i društvene samozaštite, na ovom vojištu čini jadransko područje neosvojivim bastionom. Ono bi u eventualnom općenarodnom odbrambenom ratu bilo sigurna operacijska osnovica naših pomorskih snaga — poprište raznovrsnih oblika borbe i otpora kojima bi se oružane snage i narod suprotstavili agresoru na svakom di-

jelu ovoga vojišta — i prostor za naše veze sa svijetom. Sve analize, procjene i provjere potvrđuju da su naša ratna mornarica i pomorstvo u cjelini, osloncem na najšire radne slojeve i cjelokupnu društveno-ekonomsku bazu, u stanju da te zadatke izvršavaju u dugom vremenskom trajanju i u najtežim okolnostima.

*Svaki ozbiljniji zastoj u društveno-političkom
i društveno-ekonomskom razvoju utiče i na
efikasnost sistema odbrane i zaštite*

U posljednje vrijeme često se i sve otvorenije govori o našim ekonomskim i društveno-političkim problemima. Na kongresima Saveza komunista mi smo vrlo jasno identificirali osnovne uzroke tih problema i zastoja na pojedinim područjima ekonomskog i društveno-političkog razvoja i definirali pravce našeg budućeg djelovanja. Kao što znate, tu ima dosta onoga što je objektivno, ali nije malo i naših subjektivnih slabosti. Savez komunista i sve naše organizirane socijalističke snage odlučne su da dosljedno istraju na titovskom putu i da ne odstupaju u bitnim strategijskim opredjeljenjima daljnjeg revolucionarnog razvoja. Ovom prilikom neću podrobnije o tome govoriti, nego ću samo dovesti neke od tih problema u vezu s našim naporima za jačanje odbrambene moći zemlje. Želim, prije svega, istaći da su unutrašnja stabilnost socijalističke Jugoslavije, njezina kohezija, idejno i političko jedinstvo SKJ i jedinstvo društveno-političkog i društveno-ekonomskog sistema od primarnog i presudnog utjecaja na našu ukupnu odbrambenu sposobnost. Svaki ozbiljniji zastoj u društveno-političkom i društveno-ekonomskom razvoju, svaki i svačiji nacionalizam, separatizam i unitarizam, nestabilnost bilo koje vrste u bilo kom regionu naše zemlje — neizostavno se odražavaju na efikasnost sistema odbrane i zaštite. Stoga za jačanje tog sistema nije dovoljno samo jačati njegove tzv. namjenske snage, nego snažiti i sve one brojne činioce na kojima se on temelji. Zato najodlučnije moramo onemogućiti djelovanja onih ideologija koje su suprotne ideologiji SKJ i koje mogu unijeti zbrku u svijest i opredjeljenja mlade generacije prema zajednici u cjelini i prema općenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti kao jednom od važnih dijelova toga zajedništva. Kakva je i kolika razorna moć tih ideologija, uvjerili smo se na primjeru Kosova. Nacionalistička ideologija iredente, dovedena do apsurdna, nanijela nam je ozbiljne teškoće, posebno zavodeći jedan dio mlade generacije. To od nas zahtijeva strpljiv, dugotrajan i

organiziran idejno-politički rad s mladima i odlučnu odbranu jugoslavenskog integriteta na tom kao i svakom drugom prostoru. Nema sumnje da je borba protiv nacionalizma u svim sredinama jedan od najvažnijih idejno-političkih zadataka SKJ i svih subjektivnih socijalističkih snaga.

Moramo energično spriječiti sve oblike prekomjerne investicione, zajedničke i lične potrošnje. Podgrijavanje potrošačkog mentaliteta unosi negativne porive u orijentaciju mladih. Moramo energično stati na put svim oblicima kriminala, korupcije, mita, oportunizma i svakog drugog destruktivnog djelovanja, jer to podriva naše jedinstvo i uvjerenost mlade generacije u efikasnost društvenog sistema. Istodobno, moramo onemogućiti zlonamjerno iskrivljavanje činjenica u tumačenju naše historije, što predstavlja sračunat napad na tekovine revolucije i pokušaj potcjenjivanja njenih vrijednosti, kako bi revolucija bivala sve manje primjer za ugled generacijama koje dolaze.

Aktuelni problemi u privredi i nekim drugim oblastima društvenog života mogu se uspješno rješavati i prevazilaziti samo ako obezbijedimo daljnji razvoj socijalističkog samoupravljanja i čvrsto idejno-političko jedinstvo, jačamo bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti i jugoslavensko socijalističko zajedništvo zasnovano na punoj ravnopravnosti svih naših naroda i narodnosti, i ako budemo cijenili i nagrađivali rad i stvaralaštvo kao osnovne vrijednosti ljudi i kao činioce koji opredjeljuju društveni i materijalni položaj čovjeka u našem društvu. To su naša čvrsta, dugoročna i temeljna opredjeljenja, koja garantiraju prosperitet naše zajednice i svih radnih ljudi i građana, svakog našeg naroda i narodnosti. To su i osnovne odrednice čvrstine i efikasnosti odbrambeno-zaštitnog sistema Jugoslavije.

Na Dvanaestom kongresu SKJ izrečena je ocjena da su rezultati koje smo postigli u izgradnji i jačanju općenarodne odbrane i društvene samozaštite, kao sastavnom dijelu sistema socijalističkog samoupravljanja, veliki i značajni, ali da kao društvo, zbog novih vlastitih potreba i mogućnosti, kao i vojno-političkih okolnosti u kojima živimo, nemamo pravo na samozadovoljstvo i predah. Naročito, to važi kada je riječ o potrebi stvaranja uvjeta za sve masovnije i kreativnije djelovanje radnih ljudi na poslovima jačanja odbrambeno-zaštitnog sistema i poduzimanju novih koraka na modernizaciji oružanih snaga. Stvarnost nas upućuje na prijeku potrebu da se i u domenu odbrane stalno borimo za suvremenija i efikasnija rješenja, da težimo novim i većim dometima. Pri tom smo svjesni da se moramo osloniti na vlastite snage, da u svijetu

surove vojno-političke zbilje možemo opstati jedino ako smo jedinstveni i jaki, da bezbjednost i nezavisnost naše zemlje i ubuduće neće zavisiti od želja i namjera protivnika, već od stalnog produbljivanja samoupravnih odnosa, unutrašnje stabilnosti, jedinstva naših naroda i narodnosti i njihove spremnosti da brane vlastitu slobodu, što podrazumijeva i postojanje jakih i borbeno spremnih oružanih snaga.

U procjeni vlastitih potreba moramo uvijek polaziti od toga da naš odbrambeni sistem mora biti takav da može funkcionirati i u najtežim ratnim uvjetima, dorastao svakom potencijalnom protivniku. To neminovno podrazumijeva stalnu modernizaciju oružanih snaga, što predstavlja ekonomski teret, naročito u sve složenijim i zaoštrenijim uvjetima privređivanja i djelovanja brojnih limitirajućih činilaca. Tu ćemo se i dalje morati krajnje racionalno ponašati, imajući u vidu stvarne mogućnosti naše privrede, ali i krvava iskustva nekih zemalja, žrtava suvremenih agresija i gorku pouku lokalnih ratova — da se suvremeno naoružanom agresoru može uspješno suprotstaviti samo moralno čvrst, za borbu obučan i motiviran, ali i moderno naoružan i tehnički opremljen borac. Naš narod nikada nije žalio odvojiti od svog nacionalnog dohotka za jačanje odbrane, duboko svjestan da za očuvanje slobode i integriteta zemlje nema cijene koja se ne bi morala platiti.

Vrijeme u kome živimo i teškoće s kojima se, kao dio suvremenog svijeta, suočavamo ne daju za pravo onima koji misle da ćemo u godinama koje su pred nama živjeti bez problema i privrednih teškoća. Međutim, mi imamo razloga da s realnim optimizmom gledamo u budućnost. Naše mlado samoupravno društvo ima u sebi životvorne snage, znanja, mudrosti i mogućnosti da se dalje razvija i jača, da nadvlada sve teškoće i ide Titovim putem. Ta snaga je u našim ljudima, u njihovoj odlučnosti da slijede puteve svoje avangarde, ponesu odgovornost, nadvladaju sva iskušenja, hrabro, dostojanstveno i zajednički uspješno rješavaju sve probleme i otklanjaju sve teškoće. Snaga je, dalje, u našoj razvijenoj materijalnoj osnovi, u naučnoj bazi i osvojenoj tehnologiji, u prirodnim potencijalima kojima raspolazemo, kao i u stabilnom međunarodnom položaju naše zemlje. To će nam, čvrsto smo ubijeđeni, omogućiti da savladamo sve probleme pred kojima se nalazimo. Na optimizam imamo pravo i zbog toga što nas cjelokupno vlastito iskustvo stečeno u revolucionarnoj borbi, s Titom na čelu, ubjeđuje da smo u stanju da prevaziđemo i veće teškoće od sadašnjih. Vi ljudi ovog slobodarskog primorja, podjednako dobro, kao i oni u drugim ustaničkim krajevima, znate koliko nam je bilo teško 1941. pa smo

usprkos tome pošli u rat, u gotovo nemogućim uvjetima se uspješno nosili s neprijateljem i vlastitim snagama izvojevali slobodu.

Uz krajnje odricanje zaliječili smo duboke rane nanijete ratnim razaranjem i izgradili zemlju, tako da je ona stala u red razvijenijih država. Savladali smo pritiske kontrarevolucionarnih snaga sa Zapada i beskompromisno se, bez ičije pomoći i podrške, oduprli staljinizmu. U svijetu prijetnji i grubih pritisaka održali smo se kao nezavisna i nesvrstana zemlja, čije se ime širom svijeta s poštovanjem izgovara. Ta i druga iskušenja, borbe i pobjede hrabrenas da istrajemo na putu koji nam je naznačio drug Tito. Na to nas obavezuju bitke koje smo vodili, žrtve koje smo dali, grandiozno djelo koje smo ostvarili.

Na kraju, dozvolite mi da posebno pozdravim buduće starješine Ratne mornarice, koji su ovdje, u prisustvu prvoboraca i naroda ovog ustaničkog kraja, dobili prve oficirske činove i položili svečanu obavezu.

Dragi mladi starješine i pitomci, upućujem vam srdačne čestitke povodom ovog veoma važnog događaja u vašem životu. Tu, na mjestu rađanja naše ratne mornarice, vi simbolično predstavljate one hiljade najmlađih starješina ovog vida oružanih snaga čija će se odgovornost za dalji razvoj Ratne mornarice protezati i do 21. stoljeća. Stavljam vam na srce da stalno učite i nadahnjujete se na izvorištima revolucije i na najnovijim dostignućima nauke. Pri-sno drugujte s vojnicima koje vaspitavate i osposobljavate za branoi-ce domovine i s ljudima u sredini gdje živite i radite, jačajući bratstvo i jedinstvo i socijalističko zajedništvo, jer je to sudbinska potreba i pretpostavka života u višenacionalnoj zajednici. Izučavajte osobeno i bogato Titovo vojno djelo kao živu kreativnu misao, tražeći i nalazeći u njemu saznanja, pouke i nadahnuća za sopstveno stvaralaštvo na dobrobit naše domovine i njenih oružanih snaga. Želim vam sretan put u težak i odgovoran, ali častan vojnički život. Još jednom, svima prisutnima, svim našim građanima želim sretan praznik i uspjeh u zajedničkim i odgovornim radnim bitkama koje nam predstoje.